Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 24. novembra 2020*

„Predhodno odločanje – Državne pomoči – Javna radiotelevizijska družba – Člen 106(2) PDEU – Storitve splošnega gospodarskega pomena – Pomoč, ki je združljiva z notranjim trgom – Člen 108(3) PDEU – Priglasitev – Neobstoj – Obveznost prejemnika, da plača obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči – Izračun obresti – Zneski, ki se upoštevajo“

V zadevi C-445/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Østre Landsret (pritožbeno sodišče za vzhodno regijo, Danska) z odločbo z dne 29. maja 2019, ki je na Sodišče prispela 6. junija 2019, v postopku

Viasat Broadcasting UK Ltd

proti

TV2/Danmark A/S,

Kraljevini Danski,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), podpredsednica, A. Arabadjiev, predsednik senata, A. Prechal, predsednica senata, E. Regan, M. Ilešič, L. Bay Larsen, N. Piçarra in A. Kumin, predsedniki senatov, T. von Danwitz, sodnik, C. Toader, sodnica, I. Jarukaitis in N. Jääskinen, sodnika,

generalna pravobranilka: J. Kokott,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Viasat Broadcasting UK Ltd P. Jakobsen in M. Honoré, advokater,

– za TV2/Danmark A/S O. Koktvedgaard, advokat,

– za dansko vlado M. S. Wolff in J. Nymann-Lindegren, agenta, skupaj z R. Holdgaard, advokat,

– za nizozemsko vlado M. K. Bulterman in J. Langer, agenta,

* Jezik postopka: danščina.

– za avstrijsko vlado J. Schmoll in F. Koppensteiner, agenta,

– za Evropsko komisijo B. Stromsky, agent, skupaj z M. Niessen, advokat,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalne pravobranilke na obravnavi 3. septembra 2020,

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 106(2) PDEU in člena 108(3) PDEU.

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Viasat Broadcasting UK Ltd (v nadaljevanju: Viasat) na eni strani ter družbo TV2/Danmark A/S (v nadaljevanju: TV2) in Kraljevino Dansko na drugi glede obveznosti zadnjenavedene družbe, da plača obresti za obdobje, v katerem so bili ukrepi pomoči, ki jih je prejela, nezakonito izvedeni pred sprejetjem dokončnega sklepa Evropske komisije, s katerim so bili ti ukrepi razglašeni za združljive z notranjim trgom.

Spor o glavni stvari in vprašanja za predhodno odločanje

3 TV2 je danska družba za radiodifuzijo, zadolžena za opravljanje nalog javne službe, kar obsega ustvarjanje in oddajanje nacionalnih in regionalnih televizijskih programov.

4 Komisija je na podlagi pritožbe sistem financiranja družbe TV2 preučila v Odločbi z dne 19. maja 2004 o ukrepih, ki jih izvaja Danska za TV2/Danmark (2006/217/ES) (UL 2006, L 85, str. 1, in popravek v UL 2006, L 368, str. 112). Komisija je v tej odločbi ugotovila, da so ti ukrepi državne pomoči, ki jih je Kraljevina Danska med letoma 1995 in 2002 v obliki pristojbin in drugih ukrepov odobrila družbi TV2, da pa so te pomoči združljive z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU, razen zneska 628,2 milijona danskih kron (DKK) (približno 85 milijonov EUR).

5 Potem ko je bila navedena odločba razglašena za nično s sodbo Splošnega sodišča z dne 22. oktobra 2008, TV2/Danmark in drugi/Komisija (T-309/04, T-317/04, T-329/04 in T-336/04, EU:T:2008:457), je Komisija zadevne ukrepe ponovno preučila.

6 Po koncu te ponovne preučitve je Komisija s Sklepom 2011/839/EU z dne 20. aprila 2011 o ukrepih, ki jih izvaja Danska (C 2/03) za TV2/Danmark (UL 2011, L 340, str. 1) menila, da so ti ukrepi, sprejeti med letoma 1995 in 2002 v korist družbe TV2 v obliki prihodkov iz naročnin, in drugi ukrepi, obravnavani v tem sklepu, državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, ki so bile izvedene v nasprotju s členom 108(3) PDEU, da pa so te pomoči v skladu s členom 106(2) PDEU združljive z notranjim trgom.

7 Družba TV2 je pri Splošnem sodišču vložila tožbo za razglasitev delne ničnosti navedenega sklepa.

8 Splošno sodišče je s sodbo z dne 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisija (T-674/11, EU:T:2015:684), Sklep 2011/839 razglasilo za ničen v delu, v katerem je Komisija štela, da so prihodki iz oglaševanja za leti 1995 in 1996, nakazani družbi TV2 prek sklada TV2, državne pomoči, v preostalem pa je tožbo zavrnilo.

9 Družba TV2, Komisija in družba Viasat so zoper to sodbo vložile pritožbe.

10 Sodišče je s sodbo z dne 9. novembra 2017, TV2/Danmark/Komisija (C-649/15 P, EU:C:2017:835), pritožbo družbe TV2 zavrnilo.

11 Sodišče je s sodbama z dne 9. novembra 2017, Komisija/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836), in z dne 9. novembra 2017, Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837), razveljavilo sodbo Splošnega sodišča z dne 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisija (T-674/11, EU:T:2015:684), v delu, v katerem je bil z njo Sklep 2011/839 razglašen za ničen v delu, navedenem v točki 8 te sodbe, in dokončno odločilo o sporu, tako da je zavrnilo ničnostno tožbo, ki jo je družba TV2 vložila zoper ta sklep.

12 Družba Viasat je nato pri predložitvenem sodišču Østre Landsret (pritožbeno sodišče za vzhodno regijo, Danska) vložila predlog, naj družba TV2 plača obresti za obdobje nezakonitosti zadevnih pomoči, in sicer med letoma 1995 in 2011, ki bi jih družba TV2 plačala od zadevnega zneska teh pomoči, če bi si morala ta znesek izposoditi na trgu med čakanjem na sprejetje dokončnega sklepa Komisije iz člena 108(3) PDEU.

13 Østre Landsret (pritožbeno sodišče za vzhodno regijo) je v teh okoliščinah prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ta vprašanja:

„1. Ali se obveznost nacionalnega sodišča, da prejemniku pomoči naloži plačilo obresti za obdobje nezakonitosti pomoči (glej sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79), nanaša tudi na položaj, kakršen je ta v obravnavani zadevi, v katerem je nezakonita državna pomoč pomenila nadomestilo za storitve splošnega gospodarskega pomena, za katero se je naknadno ugotovilo, da je na podlagi člena 106(2) PDEU združljivo z notranjim trgom, in v katerem je bila dana odobritev na podlagi presoje skupnega finančnega položaja celotnega podjetja, ki opravlja javno službo, vključno z njegovo kapitalizacijo?

2. Ali se obveznost nacionalnega sodišča, da prejemniku pomoči naloži plačilo obresti za obdobje nezakonitosti pomoči (glej sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79), nanaša tudi na zneske, ki jih prejemnik pomoči v okoliščinah, kakršne so te iz obravnavane zadeve, na podlagi obveznosti javnega prava sicer prenese na povezana podjetja, vendar pa so z dokončnim sklepom Komisije opredeljeni kot prednost za prejemnika pomoči v smislu člena 107(1) PDEU?

3. Ali se obveznost nacionalnega sodišča, da prejemniku pomoči naloži plačilo obresti za obdobje nezakonitosti pomoči (glej sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79), nanaša tudi na državno pomoč, ki jo je prejemnik pomoči v okoliščinah, kakršne so te iz obravnavane zadeve, prejel od podjetja pod javnim nadzorom, ob upoštevanju tega, da so prihodki slednjega deloma nastali s prodajo storitev prejemnika pomoči?“

Postopek pred Sodiščem

14 Obravnava, ki je bila prvotno določena za 20. april 2020, nato pa preložena na 8. junij istega leta, je bila zaradi zdravstvene krize preklicana, vprašanja, ki so bila postavljena za ustni odgovor, pa so bila preoblikovana v vprašanja za pisni odgovor. Stranke so na ta vprašanja odgovorile v določenih rokih.

Vprašanja za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

15 Predložitveno sodišče s prvim vprašanjem v bistvu sprašuje, ali je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi, kadar Komisija z dokončnim sklepom ugotovi združljivost te pomoči z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU.

16 Najprej je treba opozoriti, da uporaba pravil Unije na področju državnih pomoči temelji na obveznosti lojalnega sodelovanja med nacionalnimi sodišči na eni strani ter Komisijo in sodišči Unije na drugi strani, v okviru katerega vsak deluje glede na vlogo, ki mu je zaupana s Pogodbo DEU (sodba z dne 15. septembra 2016, PGE, C-574/14, EU:C:2016:686, točka 33 in navedena sodna praksa), pri čemer imajo ti dopolnjujočo, vendar ločeno vlogo (sodba z dne 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, točka 27 in navedena sodna praksa).

17 Medtem ko je namreč za presojo združljivosti ukrepov pomoči z notranjim trgom izključno pristojna Komisija, ki deluje pod nadzorom sodišč Unije, so nacionalna sodišča pristojna, da do dokončne odločitve Komisije varujejo pravice posameznikov v primeru, da državni organi kršijo prepovedi iz člena 108(3) PDEU (sodba z dne 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, točka 28 in navedena sodna praksa).

18 Preventivni nadzor načrtov novih pomoči, uveden z zadnjenavedeno določbo, je namenjen temu, da se izvršijo samo pomoči, ki so združljive z notranjim trgom. Da bi se ta cilj dosegel, se izvedba načrta pomoči odloži, dokler ni z dokončno odločitvijo Komisije odpravljen dvom o združljivosti (sodbi z dne 3. marca 2020, Vodafone Magyarország, C-75/18, EU:C:2020:139, točka 19, in z dne 3. marca 2020, Tesco-Global Áruházak, C-323/18, EU:C:2020:140, točka 31 in navedena sodna praksa).

19 V zvezi s tem je obveznost priglasitve eden od temeljnih elementov nadzornega sistema, uvedenega s Pogodbo DEU na področju državnih pomoči. V okviru tega sistema so države članice po eni strani dolžne Komisiji priglasiti vsak ukrep, s katerim se podeli ali spremeni pomoč v smislu člena 107(1) PDEU, po drugi strani pa v skladu s členom 108(3) PDEU takega ukrepa ne smejo izvesti, dokler ta institucija Unije glede tega ukrepa ne sprejme dokončnega sklepa (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 56 in navedena sodna praksa).

20 Namen prepovedi iz tega člena 108(3) je zagotoviti, da pomoč ne učinkuje, dokler Komisija nima na voljo razumnega roka za podrobno preučitev načrta, in če je to potrebno, za uvedbo postopka iz člena 108(2) PDEU (sodba z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 36).

21 Sodišče je v položaju, v katerem je Komisija v zvezi s pomočjo, ki se je izvajala v nasprotju s členom 108(3) PDEU, sprejela dokončen sklep, s katerim je ugotovila, da je ta pomoč združljiva z notranjim trgom na podlagi člena 107 PDEU, razsodilo, da dokončni sklep Komisije ne vodi do naknadne odprave napak izvršilnih aktov, ki niso veljavni, ker so bili sprejeti v nasprotju s prepovedjo iz člena 108(3), zadnji stavek. Katera koli drugačna razlaga bi spodbujala zadevno državo članico h kršitvi navedene določbe in bi tej določbi odvzela polni učinek (glej v tem smislu sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 40).

22 V takem položaju pravo Unije nacionalnim sodiščem nalaga sprejetje primernih ukrepov za učinkovito odpravo učinkov nezakonitosti (glej v tem smislu sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 46).

23 Če namreč neupoštevanje člena 108(3) PDEU pri določeni shemi pomoči, neodvisno od tega, ali je ta združljiva z notranjim trgom ali ne, ne bi povzročilo večjih tveganj ali kazni kot njegovo upoštevanje, bi bila precej zmanjšana spodbuda državam članicam za priglasitev pomoči in čakanje na sklep glede združljivosti, s tem pa tudi obseg nadzora Komisije (sodba z dne 5. oktobra 2006, Transalpine Ölleitung in Österreich, C-368/04, EU:C:2006:644, točka 42).

24 V tem okviru je treba, kot je razvidno iz sodbe z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), glede učinkov izvajanja pomoči v nasprotju s členom 108(3) PDEU razlikovati med vračilom nezakonite pomoči in plačilom obresti za obdobje nezakonitosti pomoči.

25 Po eni strani, kar zadeva vračilo nezakonite pomoči, cilj zagotovitve, da pomoč, ki ni združljiva s skupnim trgom, ne bo nikoli izvedena, na katerem temelji člen 108(3) PDEU, ni v nasprotju s predčasnim izplačilom nezakonite pomoči, če Komisija sprejme dokončno odločitev o združljivosti te pomoči z notranjim trgom (glej v tem smislu sodbo z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točke od 46 do 49). Zato nacionalnemu sodišču ni treba odrediti vračila navedene pomoči (sodba z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 55).

26 Po drugi strani mora nacionalno sodišče na podlagi prava Unije prejemniku pomoči naložiti plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči (sodbi z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točki 52 in 55, ter z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 134).

27 Ta obveznost nacionalnega sodišča izhaja iz dejstva, da izvajanje pomoči v nasprotju s členom 108(3) PDEU prejemniku te pomoči daje neupravičeno prednost, ki je po eni strani neplačilo obresti, ki bi jih plačal za zadevni znesek pomoči, združljive s skupnim trgom, če bi si moral ta znesek izposoditi na trgu do sprejetja dokončnega sklepa Komisije, in po drugi strani izboljšanje njegovega konkurenčnega položaja v primerjavi z drugimi gospodarskimi subjekti na trgu v obdobju nezakonitosti zadevne pomoči (sodbi z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 51, in z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 132). Nezakonitost te pomoči bi namreč povzročila, da bi bili ti gospodarski subjekti izpostavljeni, prvič, neuresničenemu tveganju izvajanja nezdružljive pomoči in, drugič – prej, kot bi bilo to nujno – konkurenčnim učinkom te pomoči (sodba z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, točka 50).

28 Kot je generalna pravobranilka v bistvu navedla v točkah od 23 do 25, 35 in 49 sklepnih predlogov, se navedena obveznost, ki jo je Sodišče določilo v sodbi z dne 12. februarja 2008, CELF in ministre de la Culture et de la Communication (C-199/06, EU:C:2008:79), v položaju, v katerem je Komisija sprejela dokončni sklep o združljivosti nezakonite pomoči z notranjim trgom v smislu člena 107 PDEU, uporablja za vsako pomoč, ki se izvaja v nasprotju s členom 108(3) PDEU, tudi kadar Komisija z dokončnim sklepom ugotovi združljivost zadevne pomoči z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU.

29 Spomniti je namreč treba, da v skladu s členom 106(2) PDEU, prvič, podjetja, pooblaščena za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena, oziroma podjetja, ki imajo značaj dohodkovnega monopola, ravnajo po pravilih iz Pogodb, zlasti po pravilih o konkurenci, kolikor uporaba takšnih pravil pravno ali dejansko ne ovira izvajanja posebnih nalog, ki so jim dodeljene, in drugič, razvoj trgovine ne sme biti prizadet v takšnem obsegu, ki bi bil v nasprotju z interesi Unije.

30 To določbo, katere namen je uskladiti interes držav članic, da nekatera podjetja uporabijo kot orodje gospodarske ali socialne politike, z interesom Evropske unije, da se zagotovi spoštovanje pravil konkurence in ohranitev enotnosti notranjega trga (sodbi z dne 20. aprila 2010, Federutility in drugi, C-265/08, EU:C:2010:205, točka 28, in z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija,

C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 31), je treba razlagati ob upoštevanju pojasnil iz Protokola (št. 26) o storitvah splošnega pomena (UL 2016, C 202, str. 307) in, kar zadeva področje iz postopka v glavni stvari, iz Protokola (št. 29) o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah (UL 2016, C 202, str. 311) (sodba z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 36).

31 V zvezi s tem, prvič, člen 1 Protokola (št. 26) o storitvah splošnega pomena določa, da imajo države članice „široko polje proste presoje“ pri zagotavljanju, naročanju in organiziranju storitev splošnega gospodarskega pomena, in sicer čim bolj v skladu s potrebami uporabnikov (sodba z dne 7. novembra 2018, Komisija/Madžarska, C-171/17, EU:C:2018:881, točka 48).

32 Drugič, v skladu s Protokolom (št. 29) o sistemu javne radiotelevizije v državah članicah „[d]oločbe Pogodb ne posegajo v pristojnost držav članic glede financiranja storitev javne radiotelevizije, če je takšno financiranje odobreno radiotelevizijskim zavodom za opravljanje javne službe, kakor jo naloži, opredeli in organizira vsaka država članica, in če ne vpliva na trgovinske pogoje in konkurenco v Uniji do te mere, da bi bilo to v nasprotju s skupnimi interesi, pri čemer je treba upoštevati zagotavljanje teh javnih storitev“.

33 Države članice tako ob spoštovanju prava Unije lahko opredelijo obseg in organizacijo svojih storitev splošnega gospodarskega pomena, zlasti storitev javne radiodifuzije, predvsem ob upoštevanju ciljev svoje nacionalne politike. V zvezi s tem imajo države članice široko diskrecijsko pravico, ki jo Komisija lahko izpodbija le v primeru očitne napake (glej v tem smislu sodbo z dne 7. novembra 2018, Komisija/Madžarska, C-171/17, EU:C:2018:881, točka 49 in navedena sodna praksa).

34 Vendar je treba pooblastilo, ki ga imajo države članice pri opredelitvi storitev splošnega gospodarskega pomena, vsekakor izvrševati ob spoštovanju prava Unije (sodbi z dne 20. decembra 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco in drugi/Komisija, od C-66/16 P do C-69/16 P, EU:C:2017:999, točka 71, in z dne 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland in drugi/Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, točka 95).

35 Vprašanje, ali je treba ukrep opredeliti kot državno pomoč, pa nastopi pred vprašanjem, na podlagi katerega se, če je to potrebno, preuči, ali je pomoč, ki je nezdružljiva v smislu člena 107 PDEU, vseeno nujna za izvršitev naloge, ki je bila dodeljena upravičencu zadevnega ukrepa na podlagi člena 106(2) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 34). Zato mora imeti Komisija možnost, da pred morebitno preučitvijo ukrepa glede na to določbo preveri, ali ta ukrep pomeni državno pomoč, kar zahteva predhodno priglasitev načrtovanega ukrepa tej instituciji Unije v skladu s členom 108(3), prvi stavek, PDEU.

36 Poleg tega mora biti vsaka izjema od splošnega pravila, ki ga predstavlja ta obveznost priglasitve, ki jo imajo države članice na podlagi Pogodb in ki je eden od temeljnih elementov sistema nadzora državnih pomoči, izrecno določena (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točki 59 in 60).

37 V zvezi s tem je v skladu s členom 109 PDEU Svet Evropske unije pooblaščen za sprejetje ustreznih uredb za uporabo členov 107 in 108 PDEU ter zlasti za določitev pogojev, pod katerimi se uporablja člen 108(3) PDEU, in vrst pomoči, izvzetih iz postopka, določenega z zadnjenavedeno določbo. V zvezi s tem lahko Komisija v skladu s členom 108(4) PDEU sprejme uredbe o skupinah državnih pomoči, za katere je Svet v skladu s členom 109 PDEU odločil, da so lahko izvzete iz postopka iz člena 108(3) PDEU (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 57 in navedena sodna praksa).

38 Tako je bila na podlagi člena 94 Pogodbe ES (postal člen 89 ES, zdaj člen 109 PDEU) sprejeta Uredba Sveta št. 994/98 z dne 7. maja 1998 o uporabi členov [107 in 108 PDEU] za določene vrste horizontalne državne pomoči (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 312), na podlagi katere sta bili nato sprejeti Uredba Komisije (ES) št. 800/2008 z dne 6. avgusta 2008 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive s skupnim trgom z uporabo členov [107 PDEU in 108 PDEU] (Uredba o splošnih skupinskih izjemah) (UL 2008, L 214, str. 3) in Uredba Komisije (EU) št. 651/2014 z dne 17. junija 2014 o razglasitvi nekaterih vrst pomoči za združljive z notranjim trgom pri uporabi členov 107 in 108 [PDEU] (UL 2014, L 187, str. 1) (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 58 in navedena sodna praksa).

39 Kot pa je opozorjeno v uvodnih izjavah 7 uredb št. 800/2008 in št. 651/2014, se za državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU, ki jih ti uredbi ne vključujeta, še naprej uporablja obveznost priglasitve iz člena 108(3) PDEU (glej v tem smislu sodbo z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 59 in navedena sodna praksa).

40 Poleg tega je iz samega besedila člena 106(2) PDEU razvidno, da so odstopanja od pravil Pogodbe DEU na podlagi te določbe dovoljena le, če so potrebna za izvršitev posebne naloge, ki je bila dodeljena podjetju, pooblaščenemu za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena (sodbi z dne 8. marca 2017, Viasat Broadcasting UK/Komisija, C-660/15 P, EU:C:2017:178, točka 29, in z dne 3. septembra 2020, Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland in drugi/Komisija, C-817/18 P, EU:C:2020:637, točka 97), kar pa mora na področju državnih pomoči, če gre za tak primer, pred izvajanjem teh pomoči preveriti Komisija. Kot pa je bilo razsojeno v točki 35 te sodbe, se ta nadzor lahko opravi šele po tem, ko je bil načrtovani ukrep v skladu s členom 108(3), prvi stavek, PDEU priglašen tej instituciji Unije, da bi ta lahko preverila, ali ta ukrep pomeni državno pomoč. Zato opravljanje nalog podjetja, pooblaščenega za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena, samo po sebi ne more upravičiti odstopanja od obveznosti priglasitve iz te določbe.

41 Zato za državne pomoči, ki niso predmet izrecnega odstopanja od splošnega pravila, to je obveznosti predhodne priglasitve iz člena 108(3), prvi stavek, PDEU, ta obveznost še naprej velja, tudi če so te pomoči namenjene podjetjem, pooblaščenim za opravljanje storitev splošnega gospodarskega pomena. Zato imajo države članice obveznost, da takih ukrepov ne izvedejo, dokler Komisija v zvezi z njimi ne sprejme dokončnega sklepa.

42 Nazadnje, spomniti je treba, da iz ustaljene sodne prakse izhaja, da lahko glede na obveznost nadzora državnih pomoči, ki ga izvaja Komisija na podlagi člena 108 PDEU, podjetja, ki so prejela pomoč, na eni strani načeloma legitimno pričakujejo, da je pomoč pravilna, le če je bila dodeljena v skladu s postopkom iz tega člena, in da mora biti na drugi strani skrben gospodarski subjekt navadno sposoben prepričati se, ali se je ravnalo v skladu s tem postopkom. Natančneje, kadar je ukrep pomoči izveden brez predhodne priglasitve Komisiji in je torej v skladu s členom 108(3) PDEU nezakonit, prejemnik pomoči ob tem ne more imeti legitimnih pričakovanj niti glede zakonitosti dodelitve te pomoči (sodba z dne 5. marca 2019, Eesti Pagar, C-349/17, EU:C:2019:172, točka 98 in navedena sodna praksa) niti posledično v zvezi s prednostjo, ki jo ima zaradi neplačila obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči.

43 Iz tega izhaja, da morajo nacionalna sodišča za zagotovitev polnega učinka obveznosti priglasitve iz te določbe ter ustrezne in celovite presoje državnih pomoči, ki jo opravi Komisija, izpeljati vse posledice kršitve te obveznosti in sprejeti ustrezne ukrepe za njeno odpravo, kar, kot je bilo navedeno v točki 26 te sodbe, vključuje obveznost prejemnika nezakonite pomoči, da plača obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, tudi če je ta prejemnik podjetje, pooblaščeno za opravljanje storitve splošnega gospodarskega pomena v smislu člena 106(2) PDEU.

44 Glede na zgornje preudarke je treba na prvo zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi, kadar Komisija z dokončnim sklepom ugotovi združljivost navedene pomoči z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU.

Drugo in tretje vprašanje za predhodno odločanje

45 Predložitveno sodišče z drugim in tretjim vprašanjem, ki ju je treba obravnavati skupaj, v bistvu sprašuje, ali je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi za pomoči, ki jih je ta prejemnik prenesel na povezana podjetja, in pomoči, ki mu jih je izplačalo podjetje pod državnim nadzorom.

46 To sodišče želi zlasti izvedeti, ali je treba glede na to, da ukrepi pomoči, ki jih je prejela družba TV2, vključujejo, prvič, sredstva iz naročnin, ki so bila v obdobju od leta 1997 do leta 2002 nakazana družbi TV2 in nato prenesena na njene regionalne postaje, in drugič, prihodke iz oglaševanja, ki so bili v letih 1995 in 1996 z družbe TV2 Reklame A/S prek sklada TV2 preneseni na družbo TV2, zneske teh sredstev in prihodkov vključiti v skupni znesek pomoči, v zvezi s katerim je treba izračunati navedene obresti.

47 V zvezi s tem je treba spomniti, po eni strani, da je Sodišče s sodbo z dne 9. novembra 2017, TV2/Danmark/Komisija (C-649/15 P, EU:C:2017:835), zavrnilo pritožbo družbe TV2 zoper sodbo Splošnega sodišča z dne 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisija (T-674/11, EU:T:2015:684), in tako potrdilo pravilnost nadzora, ki ga je opravilo Splošno sodišče, v delu, v katerem je Splošno sodišče v točkah od 165 do 174 zadnjenavedene sodbe razsodilo, da so navedena sredstva državne pomoči, dodeljene družbi TV2.

48 Po drugi strani je Sodišče s sodbama z dne 9. novembra 2017, Komisija/TV2/Danmark (C-656/15 P, EU:C:2017:836), in z dne 9. novembra 2017, Viasat Broadcasting UK/TV2/Danmark (C-657/15 P, EU:C:2017:837), razveljavilo sodbo Splošnega sodišča z dne 24. septembra 2015, TV2/Danmark/Komisija (T-674/11, EU:T:2015:684), v delu, v katerem je bil z njo Sklep 2011/839 razglašen za ničen v delu, v katerem je Komisija v njem ugotovila, da so bili prihodki iz oglaševanja za leti 1995 in 1996, nakazani družbi TV2 prek sklada TV2, državne pomoči, tako da je zavrnilo ničnostno tožbo, ki jo je družba TV2 vložila zoper ta sklep.

49 Iz tega izhaja, da sta sodišči Unije potrdili veljavnost navedenega sklepa in dokončno razsodili, da so sredstva in prihodki iz točke 46 te sodbe državne pomoči v smislu člena 107(1) PDEU.

50 V teh okoliščinah je treba glede na odgovor na prvo zastavljeno vprašanje in kot je generalna pravobranilka navedla v točki 53 sklepnih predlogov, tudi za zneske teh sredstev in prihodkov, ki jih je prejela družba TV2 in ki so del pomoči, ki so se izvajale v nasprotju s členom 108(3) PDEU, plačati obresti za obdobje nezakonitosti teh pomoči.

51 Ob upoštevanju zgornjih preudarkov je treba na drugo in tretje zastavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 108(3) PDEU razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi za pomoči, ki jih je ta prejemnik prenesel na povezana podjetja, in pomoči, ki mu jih je izplačalo podjetje pod državnim nadzorom.

Stroški

52 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

1. **Člen 108(3) PDEU je treba razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi, kadar Evropska komisija z dokončnim sklepom ugotovi združljivost navedene pomoči z notranjim trgom na podlagi člena 106(2) PDEU.**

2. **Člen 108(3) PDEU je treba razlagati tako, da obveznost nacionalnih sodišč, da prejemniku državne pomoči, ki se je izvajala v nasprotju s to določbo, naložijo plačilo obresti za obdobje nezakonitosti te pomoči, velja tudi za pomoči, ki jih je ta prejemnik prenesel na povezana podjetja, in pomoči, ki mu jih je izplačalo podjetje pod državnim nadzorom.**

Podpisi